

Financováno
Evropskou unií

Ministerstvo
spravedlnosti

ČEKLIST PRO DETEKCI DOMÁCÍHO NÁSILÍ – DOSPĚLÁ OBĚŤ

Autoři: Ivan Sebalo, MSc. PhD., Martina Sebalo Vňuková, MSc. Ph.D., Mgr. Vladimír Polák, Mgr. Terezie Pemová

Čeklist pro detekci domácího násilí byl vytvořen v rámci projektu „Posílení občanskoprávní ochrany dětí, které jsou obětí domácího násilí“, reg. č. CZ.03.02.02/00/22_004/0005122. Tento projekt je spolufinancován z ESF a státního rozpočtu ČR.

Citační vzor: Sebalo, I., Sebalo Vňuková, M., Polák, V., Pemová, T.

Čeklist pro detekci domácího násilí. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2026.

Materiály jsou určeny pro odbornou veřejnost. V případě zájmu o jejich využití kontaktujte autory na e-mailu: projektpood@ksul.unl.justice.cz

www.prodite21.cz/pood

1. Fyzické násilí

Definice:

Fyzické násilí představuje jakékoli úmyslné použití fyzické síly proti druhé osobě, která k tomu neudělila souhlas, a to **bez ohledu na to, zda dojde k viditelnému zranění**. Zahrnuje široké spektrum jednání – od méně intenzivních útoků (např. facka, strčení) přes závažnější formy (opakované bití, kopání) až po život ohrožující chování (škrčení, útok se zbraní). Charakteristickým rysem je, že fyzická síla je použita nikoli v sebeobraně, ale jako prostředek k získání kontroly, zastrašení nebo potrestání oběti.

Fyzické násilí může být jednorázové, ale často se opakuje a má tendenci eskalovat – postupně se stává častějším a závažnějším. Je třeba zdůraznit, že absence fyzických stop (modřin, zlomenin apod.) neznamena, že k fyzickému násilí nedošlo – některé útoky nezanechávají trvalé stopy, přesto však vyvolávají bolest a strach. Úmyslné pokusy o fyzické násilí, i když neúspěšné, jsou také formou fyzického násilí. Zvláště nebezpečné jsou formy, které přímo ohrožují život oběti, a dále takové, které jsou prováděny opakovaně nebo v přítomnosti dětí, čímž se zvyšuje jejich traumatizující účinek.

Relevance:

Fyzické násilí je jedním z nejpřímějších a nejzávažnějších ukazatelů ohrožení oběti. Přítomnost fyzického násilí – a to i v „lehčí“ formě – znamená vysoké riziko jeho opakování a eskalace. Pro soudní rozhodování je klíčové zohlednit:

- že fyzický útok sám o sobě je dostatečný důvod k přijetí opatření, i bez viditelných zranění;
- že některé formy (zejména škrčení, použití zbraně) jsou přímo spojeny s rizikem fatálního následku;
- že násilí vůči partnerce/partnerovi v domácím prostředí se často opakuje a stupňuje, pokud není přerušeno.

Při rozhodování o vykázání má fyzické násilí zásadní váhu, protože jasně ukazuje, že pachatel překročil hranici, která ohrožuje zdraví a život oběti.

Příklady (demonstrativní výčet):

1. Méně intenzivní útoky:

- Strčení, odstrkování, fackování.
- Štípání, tahání za vlasy.
- Násilné držení nebo tahání oběti, aby nemohla odejít.

2. Závažnější útoky:

- Opakované údery pěstí, bití, kopání.
- Házení oběti o nábytek nebo ze schodů.

- Svazování nebo jiná fyzická restrikce (omezování pohybu proti vůli).
- Zavírání oběti do místnosti nebo jiného prostoru.

3. Život ohrožující formy:

- Škrčení či dušení (rukama, provazem, polštářem, sáčkem).
- Útok ostrým předmětem (nožem, střepem, nůžkami).
- Útok tupým předmětem (tyčí, lahví, kamenem).
- Použití střelné zbraně nebo jiné smrtící zbraně.

4. Další projevy:

- Odepření základních fyziologických potřeb (spánek, jídlo, pití).
- Vystavení extrémnímu chladu nebo horku.
- Popálení, opaření, polévání horkou vodou nebo chemikáliemi.
- Nucení k užívání alkoholu či drog.
- Zabránění přístupu k nezbytnému lékařskému ošetření po útoku.

Stupně závažnosti:

- **Bez zranění:** jednání, které nezpůsobí viditelné následky, ale vyvolá bolest nebo strach (např. facka, strčení).
- **Lehké zranění:** modřiny, škrábance, vytrhané vlasy, drobná poranění, obvykle nevyžadující lékařské ošetření.
- **Střední zranění:** zlomeniny, silné pohmožděniny, krvácení, poranění vyžadující lékařský zákrok.
- **Těžké zranění:** poškození životně důležitých orgánů, ohrožení života, trvalé následky.

2. Sexuální násilí

Definice:

Sexuální násilí je jakékoli jednání sexuální povahy vůči druhému člověku bez jeho svobodného, informovaného a trvalého souhlasu. Podstatou je využití moci, závislosti nebo strachu oběti k dosažení sexuálního uspokojení, ponižování nebo kontroly. Souhlas musí být vždy dobrovolný, jednoznačný a může být kdykoli odvolán – pokud je ho dosaženo pod nátlakem, hrozbou, manipulací, závislostí nebo obavou o bezpečí sebe či dětí, není platný.

Sexuální násilí zahrnuje široké spektrum chování, od slovního obtěžování přes nevyžádané doteky až po znásilnění a donucování k ponižujícím nebo bolestivým praktikám. Nezahrnuje jen samotný pohlavní styk, ale i všechny situace, kdy je tělo oběti vystaveno sexuálnímu jednání proti její vůli. Patří sem i digitální formy (např. vynucování intimních fotografií, hrozby zveřejněním materiálů).

Sexuální násilí často zůstává skryté kvůli studu, strachu z nedůvěry či stigmatizace. Oběti se mohou zdráhat mluvit o svých zkušenostech, což však nesnižuje závažnost činu. Následky bývají hluboce traumatizující, často dlouhodobé a vedou k narušení duševního zdraví (úzkosti, deprese, posttraumatická stresová porucha, somatické potíže).

Relevance:

Výskyt sexuálního násilí v partnerském či rodinném kontextu signalizuje extrémní míru kontroly a dominance pachatele. Jde o jeden z nejzávažnějších ukazatelů ohrožení, protože překračuje nejintimnější hranice oběti.

- I jediný incident je důvodem k přijetí opatření, bez ohledu na jeho právní kvalifikaci.
- Sexuální násilí je velmi často spojeno s eskalací – oběť, která se podřídila v důsledku strachu, je vystavena riziku opakování násilí.
- Je přítomno i v manželství či dlouhodobých vztazích – je zásadní zdůraznit, že **znásilnění v manželství je plnohodnotná forma sexuálního násilí**.
- Výskyt sexuálního násilí vůči dospělé oběti je silným indikátorem, že jsou ohroženy i děti v domácnosti (sekundární viktimizace).

V případě sexuálního násilí je riziko pokračování a závažné traumatizace extrémně vysoké.

Příklady (demonstrativní výčet):

1. Slovní a neverbální projevy:

- Sexuální obtěžování na veřejnosti i v soukromí.
- Vyžadování detailů o intimním životě, ponižující otázky.
- Vystavování oběti pornografii proti její vůli.

2. Nevyžádaný fyzický kontakt:

- Osahávání, líbání, objímání proti vůli oběti.
- Nevyžádané doteky intimních partií.
- „Náhodné“ doteky s jasným sexuálním záměrem.

3. Nátlak a manipulace:

- Emoční vydírání („když to neuděláš, opustím tě / odeberu ti děti“).
- Využívání ekonomické závislosti („dokud nebudeme mít sex, nedám ti peníze na jídlo“).
- Vyhrožování fyzickým násilím nebo zničením majetku.
- Nucení oběti k praktikám, které jsou pro ni ponižující nebo bolestivé.

4. Znásilnění a donucení k pohlavnímu styku:

- Vaginální, anální či orální styk bez souhlasu.
- Znásilnění v manželství nebo partnerském vztahu.
- Donucení k pohlavnímu styku prostřednictvím hrozby nebo síly.
- Donucení k sexuálnímu aktu v přítomnosti dětí nebo jiných osob.

5. Digitální sexuální násilí:

- Nátlak na pořízení a zaslání intimních fotografií.
- Vyhrožování zveřejněním intimního obsahu.
- Sdílení intimního obsahu bez souhlasu (revenge porn).
- Vydírání intimním obsahem (sextortion).

6. Další projevy:

- Odepření ochrany při pohlavním styku (nucení k nechráněnému styku).
- Nucení oběti k natáčení nebo sledování pornografie.
- Sexuální ponižování („jsi k ničemu, jenom na sex“).
- Sexuální násilí spojené s fyzickým útokem.

3. Psychické násilí (včetně verbálního)

Definice:

Psychické násilí je systematické jednání, jehož cílem je narušit psychickou stabilitu, sebevědomí a schopnost oběti samostatně jednat. Na rozdíl od fyzického násilí nemusí být viditelné, ale jeho dopady jsou stejně závažné. Typickým rysem je opakovanost a dlouhodobost, kdy se vytváří prostředí stálého strachu a nejistoty. Verbální násilí (nadávky, urážky, výhrůžky) je jednou z jeho forem, ale psychické násilí zahrnuje i manipulaci, zastrasování, kontrolu reality („gaslighting“) a postupné oslabování identity oběti.

Psychické násilí je často podceňováno, protože nevede k přímým zraněním, ale jeho důsledky mohou být trvalé – úzkosti, deprese, posttraumatická stresová porucha, ztráta sebevědomí, izolace. Oběť může v důsledku dlouhodobého psychického násilí ztratit schopnost odolávat a vyhledat pomoc, což výrazně zvyšuje její zranitelnost.

Relevance:

Psychické násilí je základním stavebním prvkem domácího násilí a typicky doprovází všechny jeho další formy. Je signálem, že pachatel usiluje o úplnou kontrolu nad obětí. I když chybí fyzické zranění, je nutné hodnotit tento faktor stejně vážně. Jeho výskyt ukazuje na vysoké riziko, že násilí bude pokračovat a eskalovat.

Příklady (demonstrativní výčet):

1. Verbální útoky:

- Opakované urážky a ponižování.
- Nadávky a vulgarity mířené na osobnost oběti („jsi neschopná“, „nikdo tě nebude chtít“).
- Křik, zesměšňování, ponižování před dětmi nebo na veřejnosti.

- Opakované sexuální nářky, obscénní komentáře.
- 2. **Výhrůžky (psychická kontrola):**
 - Hrozby fyzickým útokem.
 - Hrozby odebráním dětí.
 - Hrozby finanční zkázou nebo vyhazovem z bydlení.
 - Hrozby sebevraždou, pokud oběť odejde.
- 3. **Manipulace (gaslighting):**
 - Popírání reality („to se nikdy nestalo“).
 - Přesvědčování oběti, že je „blázen“ nebo nemocná.
 - Převrácení reality tak, aby oběť zpochybňovala vlastní paměť.
- 4. **Dehonestace a znehodnocování:**
 - Neustálá kritika každodenních činností.
 - Snižování hodnoty oběti („nic nedokážeš“, „jsi k ničemu“).
 - Ironie a posměch.
- 5. **Emoční vydírání:**
 - Přisuzování viny za násilí („donutila jsi mě k tomu“).
 - Manipulace s city („jestli mě opustíš, zničíš celou rodinu“).
 - Vyvolávání pocitu, že oběť nese odpovědnost za pachatelovy činy.
- 6. **Zastrašování bez fyzického útoku:**
 - Bouchání do zdí, rozbíjení předmětů.
 - Demonstrační ničení oblíbených věcí oběti.
 - Intenzivní křik a vyhrožující postoje.

4. Kontrola, izolace a ekonomické omezování

Definice:

Kontrola, izolace a ekonomické omezování patří mezi základní mechanismy tzv. *coercive control* – dlouhodobého, systematického omezování svobody a autonomie oběti. Jde o formy násilí, které nemusí zahrnovat přímý fyzický útok, ale jejich dopad na život oběti je často devastující. Pachatel si jimi postupně buduje mocenskou převahu, činí oběť závislou a brání jí v tom, aby mohla vztah opustit.

Kontrola znamená, že pachatel zasahuje do každodenních rozhodnutí oběti, sleduje její chování a omezuje její volnost. Typicky zahrnuje dohled nad pohybem, komunikací, vzhledem, financemi či způsobem trávení času.

Izolace je cílené oddělení oběti od rodiny, přátel, sousedů a odborné pomoci. Cílem je zamezit jí přístup k podpoře a informacím, čímž se zvyšuje její závislost na pachatelovi a pocit bezvýchodnosti.

Ekonomické omezování je pak forma kontroly, kdy pachatel manipuluje s financemi oběti. Může jí bránit v práci, zabavovat příjmy, kontrolovat každý výdaj nebo oběť zadlužovat. Tím oběť činí materiálně závislou, čímž ztěžuje jí možnost odchodu a samostatného života.

Tyto tři složky často fungují dohromady – čím víc je oběť izolovaná a finančně omezená, tím snadněji je kontrolovatelná a tím obtížnější je pro ni uniknout z násilného prostředí.

Relevance:

Kontrola, izolace a ekonomické omezování jsou centrálními faktory, které musí být brány v úvahu. Ukazují, že násilí není nahodilým incidentem, ale má systematický a dlouhodobý charakter. Tyto formy násilí často předcházejí nebo doprovázejí fyzické a sexuální útoky.

Pokud je oběť zcela odříznutá od sociálního prostředí a nemá přístup k financím, je prakticky nemožné, aby odešla. Tento stav je z hlediska rizika závažný – vytváří uzavřený kruh, ve kterém oběť zůstává pod naprostou kontrolou pachatel. Přijetí adekvátního opatření v takové situaci je často jedinou možností, jak ochránit oběť a obnovit její možnost jednat svobodně.

Příklady (demonstrativní výčet):

1. Kontrola pohybu a chování:

- Požadování hlášení o každém kroku („kde jsi, s kým jsi, kdy se vrátíš“).
- Sledování pomocí GPS, odposlechů nebo kamer.
- Zamykání oběti v bytě, bránění v odchodu.
- Určování, co si oběť může obléci, s kým se může stýkat.
- Vyžadování souhlasu i pro běžné činnosti (nákup, návštěva lékaře).

2. Kontrola komunikace:

- Čtení SMS, e-mailů, sociálních sítí.
- Zakazování telefonních hovorů a používání internetu.
- Instalace sledovacího softwaru do telefonu nebo počítače.
- Zadržování telefonu nebo jiných komunikačních prostředků.

3. Izolace:

- Zákaz kontaktů s rodinou, přáteli, kolegy.
- Přerušování vazeb s podporujícími osobami (pachatel např. uráží rodinu oběti a nutí ji se od ní distancovat).
- Bránění v účasti na společenských nebo pracovních aktivitách.
- Přesun do místa, kde oběť nemá žádné zázemí nebo kontakty.
- Zakazování kontaktu s lékaři, psychology, sociálními pracovníky.

4. Ekonomické omezování:

- Zabavování výplaty nebo důchodu oběti.
- Zakazování chodit do práce nebo studovat.

- Vynucování, aby byla veškerá majetková práva psaná na pachatele.
- Zadlužování na jméno oběti (půjčky, leasingy, hypotéky).
- Odepírání peněz i na základní potřeby (jídlo, léky, oblečení).
- Vydávání malé částky na „kapesné“ a nutnost dokládat účtenky.

5. Další projevy kontroly a závislosti:

- Odebírání dokladů, klíčů, bankovních karet.
- Zabránění v používání auta či jiného dopravního prostředku.
- Donucování k podřízení se dennímu režimu pachatele.
- Nezákonné nakládání s majetkem oběti.

5. Vyhrožování

Definice:

Vyhrožování představuje jakékoli chování, jehož cílem je vyvolat u oběti pocit strachu z budoucí újmy. Nezáleží na tom, zda pachatele má reálnou schopnost hrozbu naplnit, ani na tom, zda k naplnění skutečně dojde – rozhodující je, že oběť hrozbě věří a žije ve strachu. Hrozba může být přímá (explicitně vyslovená) i nepřímá (naznačená gestem, tónem, symbolickým jednáním).

Vyhrožování se může týkat samotné oběti, jejích dětí, blízkých, domácích zvířat, majetku nebo i jiných osob. Formy zahrnují hrozby fyzické (ublížení, zabití), psychické (ztrapnění, veřejné ponížení), ekonomické (finanční zkáza, vyhození z bydlení) či sociální (odebrání dítěte, poškození pověsti). Některé hrozby jsou zjevné a konkrétní, jiné jsou vágní („uvidíš, co se stane“), ale právě svou neurčitostí mohou vyvolat silný a trvalý pocit ohrožení.

Vyhrožování má často systematický charakter: oběť se učí číst mezi řádky, předvídat pachatelovy nálady a žít v neustálém očekávání útoku. Tím se vytváří atmosféra permanentního napětí a strachu, která má zásadní dopad na psychické zdraví a schopnost oběti jednat.

Relevance:

Vyhrožování je zásadní varovný signál vysokého rizika. I když k fyzickému útoku nedojde, už samotná existence hrozeb ukazuje, že pachatel používá strach jako nástroj moci a kontroly. Významné je zejména to, že vyhrožování často předchází eskalaci násilí – hrozba bývá „generálkou“ před fyzickým útokem.

Je důležité si uvědomit, že:

- oběť zpravidla nejlépe ví, zda je hrozba míněna vážně, a její pocit strachu je klíčovým ukazatelem,
- hrozby vůči dětem nebo blízkým zvyšují závažnost situace a rozšiřují okruh ohrožených osob,
- hrozby spojené s použitím zbraně či sebevraždou pachatele signalizují extrémní nebezpečí.

Výskyt vyhrožování by měl být důvodem k přijetí opatření, i když k fyzickému útoku zatím nedošlo.

Příklady (demonstrativní výčet):

- 1. Přímé hrozby fyzickým násilím:**
 - „Zabiju tě, jestli odejdeš.“
 - „Jednou tě tak zmlátím, že skončíš v nemocnici.“
 - „Uškrtnu tě ve spánku.“
- 2. Hrozby vůči dětem a blízkým:**
 - „Jestli to řekneš, už nikdy neuvidíš děti.“
 - „Unesu je a už je nenajdeš.“
 - „Ublížím tvým rodičům / sourozencům.“
- 3. Hrozby ekonomické a existenční:**
 - „Vyhodím tě z bytu, skončíš na ulici.“
 - „Zničím tě finančně, zadlužím tě.“
 - „Připravím tě o práci, nikdo tě nezaměstná.“
- 4. Hrozby sociální a reputační:**
 - „Ztrapním tě přede všemi.“
 - „Řeknu o tobě všem, že jsi blázen.“
 - „Zveřejním tvoje intimní fotky.“
- 5. Nepřímé a symbolické hrozby:**
 - Ukazování nože nebo střelné zbraně beze slov.
 - Rozbíjení předmětů v domácnosti jako „vzkaz“.
 - Intenzivní pohledy, gesta, která oběť chápe jako varování.
 - Výroky typu „uvidíš, co se stane“ nebo „tohle si odskáčeš“.
- 6. Hrozby sebevraždou či sebepoškozením:**
 - „Když mě opustíš, zabiju se a ty za to poneseš vinu.“
 - „Skončíme oba, jestli to zkusíš.“
- 7. Hrozby prostřednictvím zvířat:**
 - „Utopím toho psa, jestli mě naštvěš.“
 - Ublížení domácímu mazlíčkovi coby výstraha.

6. Opakování a eskalace násilí

Definice:

Domácí násilí se ve své podstatě vyznačuje cyklickým charakterem. Obvykle nezačíná extrémními útoky, ale relativně „mírnými“ projevy (např. urážky, kontrola), které se postupně zhoršují. Tento proces se označuje jako **eskalace** – násilí se stává častějším, intenzivnějším nebo získává nové formy (např. od psychického přes fyzické až k sexuálnímu).

Opakování znamená, že násilí není jednorázovou událostí, ale pravidelně se vrací. Typické je, že jednotlivé incidenty se snižují v časovém odstupu, až se stanou součástí každodenní reality oběti. Oběť často žije v očekávání dalšího útoku – to samo o sobě působí traumaticky.

Častým jevem je tzv. **cyklus domácího násilí**:

1. **Fáze narůstajícího napětí** – hádky, kritika, kontrola, zastrašování.
2. **Fáze útoku** – fyzické, psychické, sexuální nebo jiné násilí.
3. **Fáze usmírování (honeymoon)** – pachatel se omlouvá, slibuje změnu, chová se láskyplně.
4. **Fáze relativního klidu**, která však vede zpět k opakování cyklu.

Tento model ukazuje, že násilí není náhodné, ale má **vzorec**, který se v čase prohlubuje.

Relevance:

Opakování a eskalace jsou jedny z nejdůležitějších prediktorů závažného nebo smrtícího násilí. Pokud se násilí vrací a postupně zhoršuje, je vysoce pravděpodobné, že bez zásahu dojde k dalšímu útoku.

Skutečnost, že násilí není ojedinělé, ale má opakovaný a stupňující se charakter, má zásadní význam:

- ukazuje, že pachatel své chování nehodlá změnit,
- znamená vysoké riziko pro oběť i děti,
- je to jasný signál, že vykazání je nezbytné, i když poslední incident nemusel být extrémně závažný.

Příklady (demonstrativní výčet):

1. Opakování incidentů:

- Pachatel oběť napadá opakovaně v průběhu měsíců či let.
- Intervaly mezi útoky se zkracují (např. z jednou za půl roku na jednou týdně).

- Oběť popisuje, že násilí je „stále stejné“ nebo že se už stalo součástí běžného života.
- 2. **Eskalace intenzity:**
 - Od verbálních urážek k fackám, od facek k bití, od bití ke škrcení.
 - Použití stále nebezpečnějších prostředků (pásky, hole, zbraně).
 - Zvyšující se brutalita útoků (delší trvání, více ran, cílené útoky na citlivé části těla).
- 3. **Eskalace forem násilí:**
 - K psychickému násilí se přidává fyzické.
 - Po fyzickém násilí následuje sexuální nátlak.
 - Kontrola a izolace se stávají úplné – oběť už nemá žádné únikové možnosti.
- 4. **Eskalace hrozeb:**
 - Hrozby se stávají konkrétnějšími („zabiju tě“ místo „uvidíš, co se stane“).
 - Dochází k demonstrativnímu vyhrožování zbraní.
 - Pachatel přechází od hrozeb slovních k činům (např. zabití zvířete pro výstrahu).
- 5. **Rozšíření cílových osob:**
 - Pachatel začíná ohrožovat i děti, rodiče, přátele oběti.
 - Dochází k útokům i mimo domácnost (např. na pracovišti oběti).

7. Strach oběti

Definice:

Strach oběti je subjektivní, ale zároveň velmi spolehlivý ukazatel závažnosti domácího násilí. Jde o pocit trvalého nebo opakovaného ohrožení, který oběť prožívá v souvislosti s chováním pachatele. Strach může vyplývat z přímých útoků, z hrozeb, ale také z dlouhodobého psychického tlaku, kontroly a izolace. Oběť si často uvědomuje, že pachatel je schopný své výhrůžky naplnit, a proto žije v permanentním napětí a hypervigilanci (neustálém očekávání útoku).

Strach se projevuje v psychické, fyzické i sociální rovině. Oběť může trpět úzkostmi, nespavostí, depresemi, psychosomatickými potížemi, vyhýbavým chováním nebo ztrátou schopnosti vykonávat běžné činnosti. Často se objevuje tzv. naučená bezmoc – oběť nevěří, že by se situace mohla změnit, a rezignuje na obranu či vyhledání pomoci.

Je důležité si uvědomit, že **strach nemusí být viditelný** – oběť se ho může snažit skrývat, bagatelizovat nebo racionalizovat, aby situaci „přežila“. Přesto má její subjektivní pocit strachu zásadní vypovídací hodnotu.

Relevance:

Výpověď oběti o tom, že se bojí, je jedním z nejdůležitějších indikátorů rizika. Zkušenost ukazuje, že oběti velmi dobře odhadují, jak je situace nebezpečná – jejich strach je proto považován za validní ukazatel hrozícího násilí.

Je nutno si uvědomit, že:

- i když fyzické zranění není přítomné, silný a trvalý strach oběti svědčí o vysoké závažnosti situace,
- strach může být natolik intenzivní, že omezuje oběť v každodenním životě a představuje sám o sobě újmu,
- pokud oběť vyjadřuje strach o život svůj nebo dětí, jde o jedno z nejsilnějších varování, že je nezbytné okamžitě přijmout ochranná opatření.

Příklady (demonstrativní výčet):

1. Psychické projevy strachu:

- Úzkosti, panické ataky.
- Depresivní stavy spojené s pocitem bezvýchodnosti.
- Neustálé obavy o budoucnost („bojím se, co bude, až přijde domů“).
- Hypervigilance – oběť neustále kontroluje okolí, vyhodnocuje riziko.
- Depersonalizace (stav, kdy má člověk pocit odcizení od vlastního já, těla či prožívání).

2. Fyzické projevy:

- Nespavost, noční můry.
- Somatické potíže (bolesti hlavy, žaludeční obtíže, třes, pocení).
- Ztráta chuti k jídlu, hubnutí nebo naopak přejídání.
- Vyčerpanost, psychosomatické onemocnění (např. vysoký tlak).

3. Chování vycházející ze strachu:

- Vyhybání se konfliktům za každou cenu (přizpůsobování se, „chození po špičkách“).
- Omezení sociálních kontaktů, aby nedošlo k nevyprovokování pachatele.
- Nevyužívání právních možností (odklad oznámení, stažení stížnosti) ze strachu z odplaty.
- Přijetí kontroly pachatele jako „normy“ ve snaze přežít.

4. Strach o děti nebo blízké:

- Obavy, že pachatel ublíží dětem, pokud se oběť pokusí odejít.
- Strach, že děti budou svědky násilí a ponesou následky.
- Strach z odebrání dětí soudem pod vlivem manipulace pachatele.

5. Strach z odchodu a odplaty:

- Oběť výslovně říká, že se bojí odejít, protože by to pachatele „rozzuřilo“.
- Přesvědčení, že odejít znamená vyšší riziko než zůstat.

- Obavy, že pachatel bude oběť sledovat, pronásledovat nebo ji fyzicky napadne poté, co odejde.

8. Bagatelizace / popírání násilí

Definice:

Bagatelizace a popírání jsou způsoby, jimiž pachatel snižuje význam svého násilného jednání, aby se vyhnul odpovědnosti, minimalizoval závažnost situace nebo přesunul vinu na oběť. Bagatelizace znamená zlehčování („to nic nebylo“, „jen facka“), racionalizaci („každý se někdy rozzlobí“) nebo prezentování násilí jako běžné součásti vztahu („tak to u nás doma chodí“). Popírání je přímé odmítnutí skutečnosti („to se nikdy nestalo“, „vymýšlí si“).

Tyto postoje nejsou jen verbální strategií, ale ukazují vnitřní nastavení pachatele: odmítá přijmout odpovědnost a nevidí důvod své chování měnit. Bagatelizace a popírání mohou navíc působit i na oběť samotnou – pokud je dlouhodobě přesvědčována, že „přehání“ nebo že je „příliš citlivá“, může o svém vlastním prožívání začít pochybovat (tzv. internalizace viny).

Relevance:

Přítomnost bagatelizace nebo popírání je klíčovým rizikovým faktorem, protože znamená:

- **neochotu k nápravě** – pachatel necítí potřebu své chování změnit,
- **riziko pokračování** – pokud pachatel násilí nepovažuje za problém, pravděpodobně ho bude opakovat,
- **sekundární zátěž pro oběť** – oběť není jen vystavena násilí, ale navíc je její zkušenost zpochybňována, což může vést k pocitu bezmoci.

Zásadní je vnímat, že bagatelizace a popírání nejsou banální výroky, ale indikátor, že pachatel popírá realitu a nepřebírá odpovědnost. To zvyšuje pravděpodobnost, že opatření jako vykazání je nezbytné k ochraně oběti.

Příklady (demonstrativní výčet):

1. Bagatelizace incidentů:

- „To nic nebylo, jen jsem tě postrčil.“
- „Byla to jen facka, z toho se nezblázníš.“
- „Trocha křiku přece není násilí.“

2. Popírání:

- „Nikdy jsem tě neuhodil.“

- „To si celé vymýšlíš.“
- „K žádnému incidentu nedošlo, sousedi si to spletli.“
- 3. Přesouvání viny na oběť:**
 - „Začala jsi to ty, já se jen bránil.“
 - „Donutila jsi mě k tomu, jinak bych to nikdy neudělal.“
 - „Kdybys mě neposlouchala, nemusel bych se zlobit.“
 -
- 4. Normalizace násilí:**
 - „Tak to chodí v každém manželství.“
 - „Na vesnici se to takhle řeší odjakživa.“
 - „Moji rodiče to dělali taky a přežili jsme.“
- 5. Minimalizace dopadů:**
 - „Vždyť ti nic není.“
 - „Nepotřebuješ doktora, to je jen modřina.“
 - „Děti si toho ani nevšimly.“
- 6. Zpochybňování oběti:**
 - „Přeháníš.“
 - „Jsi přecitlivělá.“
 - „Máš slabé nervy.“

9. Další rizikové chování

Definice:

Další rizikové chování označuje projevy pachatele, které sice nemusí být přímo namířeny proti oběti, ale významně zvyšují nebezpečí, že domácí násilí bude pokračovat nebo eskalovat. Patří sem násilí vůči jiným osobám nebo zvířatům, ničení majetku, zneužívání alkoholu a drog, porušování zákonů nebo soudních rozhodnutí a také určité projevy duševních onemocnění spojených s impulzivitou či bludy. Tyto faktory ukazují na širší vzorec antisociálního, impulzivního nebo agresivního chování.

Jde o důležité signály, že násilí není omezeno jen na konkrétní partnerský vztah, ale že pachatel má obecnou tendenci k násilí a k porušování pravidel. To výrazně zvyšuje pravděpodobnost, že i v budoucnu bude oběť (či její děti) vystavena ohrožení.

Relevance:

Tyto typy chování jsou významným indikátorem vysokého rizika:

- pokud pachatel používá násilí i mimo vztah, ukazuje to, že jeho chování není situací podmíněný exces, ale trvalý vzorec,
- zneužívání alkoholu a drog často zvyšuje impulzivitu a nebezpečnost útoků,

- porušování soudních zákazů či rozhodnutí znamená, že právní opatření sama o sobě pachatele nezastaví,
- současná agrese vůči zvířatům nebo ničení majetku ukazuje na ochotu použít násilí jako prostředek kontroly a zastrašování.

Tyto faktory je třeba chápat jako zesilující – pokud se vyskytnou spolu s jinými formami násilí (fyzické, psychické, sexuální), celkové riziko se dramaticky zvyšuje.

Příklady (demonstrativní výčet):

1. Násilí vůči jiným osobám:

- Fyzické útoky na příbuzné, sousedy, kolegy.
- Účast na pouličních potyčkách, agresivní chování v hospodě či na veřejnosti.
- Násilí vůči novému partnerovi oběti.

2. Násilí vůči zvířatům:

- Ublížování domácím mazlíčkům jako „trest“ pro oběť.
- Zabíjení nebo týrání zvířat pro výstrahu.
- Vyhrožování ublížením zvířeti („jestli mě našteješ, toho psa zabiju“).

3. Ničení majetku:

- Rozbíjení nábytku, dveří, oken.
- Ničení osobních věcí oběti (oblečení, dárků, fotografií).
- Úmyslné ničení věcí, na kterých oběti záleží.

4. Porušování právních norem a soudních rozhodnutí:

- Nedodržování soudního zákazu přiblížení.
- Opakované vstupy do bytu po vykázaní.
- Ignorování podmínky, zákazu pobytu či trestního příkazu.
- Kriminálnost mimo rodinu (krádeže, výtržnosti, dopravní delikty s agresí).

5. Zneužívání alkoholu a drog:

- Opakované násilí v opilosti.
- Užívání drog spojené s výbuchy agrese.
- „Opilecká“ amnézie, kterou pachatel používá jako výmluvu.
- Kombinace alkoholu a drog, která zvyšuje nepředvídatelnost chování.

6. Duševní onemocnění spojená s rizikem násilí:

- Neléčené psychotické poruchy s paranoidními bludy.
- Těžká porucha osobnosti (impulzivita, emoční nestabilita).
- Závažná deprese spojená se sebevražednými hrozbami, které ohrožují i oběť.
- Posttraumatická agrese spojená s výbuchy násilí.

Další indikátory:

- V domácnosti zasahovala policie pro jiné než projednávané chování.
- V domácnosti zasahoval OSPOD pro jiné než projednávané chování.
- Některý ze členů domácnosti je nebo byl řešen pro přestupek s násilným podtextem.
- Některý ze členů domácnosti spáchal přestupek s násilným podtextem.
- Některý ze členů domácnosti je nebo byl řešen pro trestný čin s násilným podtextem.
- Některý ze členů domácnosti spáchal trestný čin s násilným podtextem.

ZÁVĚR

Fyzické násilí

Bylo osvědčeno?

☐ Ano: uveďte, jaké a čím je osvědčeno

popis skutku	důkaz

☐ Ne

Sexuální násilí

Byl osvědčeno?

☐ Ano: uveďte, jaké a čím je osvědčeno

popis skutku	důkaz

☐ Ne

Psychické násilí

Bylo osvědčeno?

☐ Ano: uveďte, jaké a čím je osvědčeno

popis skutku	důkaz

☐ Ne

Kontrola, izolace a ekonomické omezování

Bylo osvědčeno?

☐ Ano: uveďte, jaké a čím je osvědčeno

popis skutku	důkaz

☐ Ne

Vyhrožování

Bylo osvědčeno?

☐ Ano: uveďte, jaké a čím je osvědčeno

popis skutku	důkaz

☐ Ne

Opakování a eskalace násilí

Bylo osvědčeno?

☐ Ano: uveďte, jaké a čím je osvědčeno

popis skutku	důkaz

☐ Ne

Strach oběti

Byl osvědčen?

☐ Ano: uveďte, jaký a čím je osvědčen

popis skutku	důkaz

☐ Ne

Bagatelizace / popírání násilí

Bylo osvědčeno?

☐ Ano: uveďte, jaké a čím je osvědčeno

popis skutku	důkaz

☐ Ne

Další rizikové chování

Bylo osvědčeno?

☐ Ano: uveďte, jaké a čím je osvědčeno

popis skutku	důkaz

☐ Ne

Doporučení k dalšímu postupu:

- Zhodnoťte, zda intenzita a kombinace uvedených faktorů odůvodňuje **přijetí opatření**.
- Pokud některé skutečnosti nejsou dostatečně doložené, uveďte, **jaké klíčové informace je třeba ještě zjistit**.
- Posuďte i další relevantní okolnosti, které samy o sobě nemusejí vést k vykazání, ale zásadně ovlivňují závažnost případu:
 - přítomnost a ohrožení dětí,
 - transgenerační dopady (riziko přenosu násilného vzorce),
 - zdravotní stav oběti (fyzický i psychický),
 - sociální a ekonomická situace oběti,
 - riziko recidivy a nárůstu intenzity násilí.